

Samlet saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
03/23	Eldrerådet	06.03.2023
08/23	Formannskap	07.03.2023
13/23	Kommunestyret	16.03.2023

Randselva kraftverk - melding og forslag til konsekvensutredningsprogram - høring

Kommunedirektørens innstilling:

I konsekvensutredningen for Randselva kraftverk må det gjøres en utredning av hvordan nytt kraftverk vil påvirke vannsituasjonen i Randsfjorden gjennom hele året, herunder påvirke manøvreringsreglementet.

Det må også konsekvens utredes hvordan eventuelle påvirkning av vannsituasjonen i Randsfjorden vil påvirke attraksjon, næring, landskapsbilde og friluftsinnteresser i Jevnaker kommune.

Kommunestyret 16.03.2023:

Behandling:

Et forslag om at kommunestyret slutter seg til formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KS- 13/23 Vedtak:

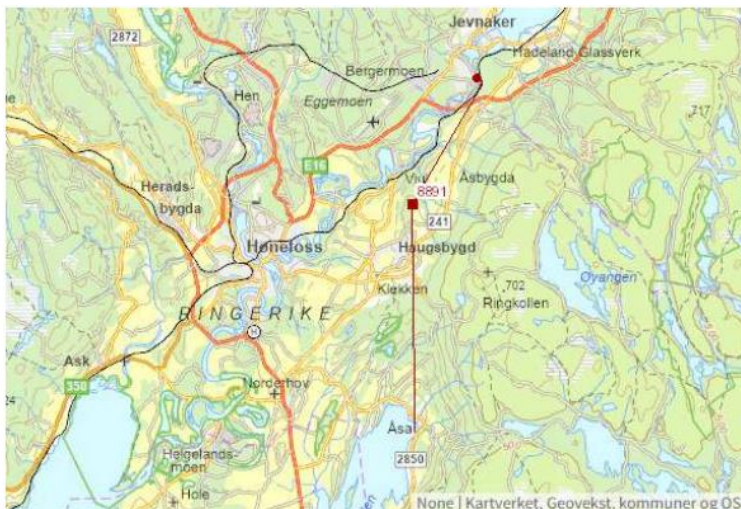
I konsekvensutredningen for Randselva kraftverk må det gjøres en utredning av hvordan nytt kraftverk vil påvirke vannsituasjonen i Randsfjorden gjennom hele året, herunder påvirke manøvreringsreglementet.

Det må også konsekvensutredes hvordan eventuelle påvirkning av vannsituasjonen i Randsfjorden vil påvirke attraksjon, næring, landskapsbilde, friluftsinnteresser samt det biologiske mangfoldet i Randsfjorden, som fiskelivet, fuglelivet og elvemuslingen i Randselva i Jevnaker kommune.

Kort sammendrag:

Viul Kraft AS er godt i gang med sine planer for mulig utbygging av Randselva kraftverk. Planene

innebærer å bygge rørgate fra Randselva ved Bergerfoss med utløp i nordre del av Steinsfjorden. I tilknytning til ny rørgate ønskes et nytt kraftverk.

Tiltaket er av en størrelse som krever full konsekvensutredning og Viul Kraft AS må ha konsesjon for at tiltaket kan iverksettes. Det er NVE som er myndighet knyttet til konsekvensutredningen. NVE har mottatt melding fra Viul Kraft AS om utbygging av Randselva Kraftverk. NVE varsler derfor oppstart av konsekvensutredningsprogrammet og inviterer blant annet kommunene til å komme med høringsinnspill.

Høringsfristen er satt til 31.03.2023.

Saksqang:

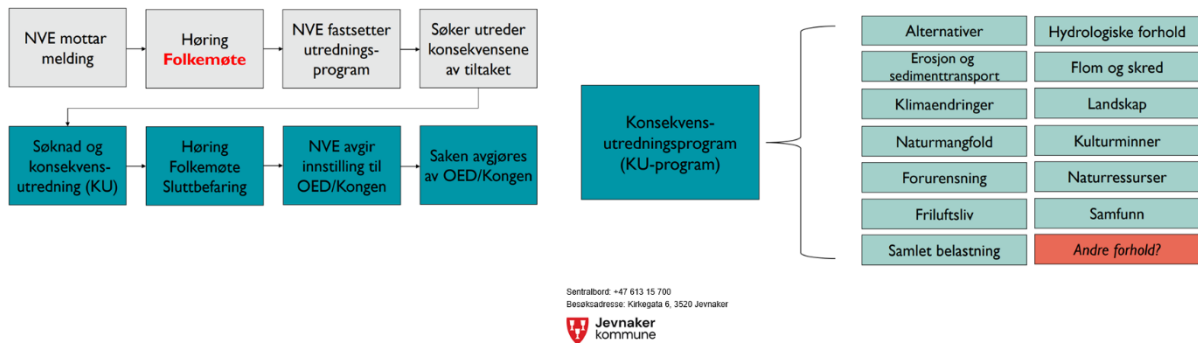
Viul Kraft AS har pr nå gjort relativt store utredninger om prosjektet med bistand fra SVEKO. Det er på bakgrunn av disse laget en rapport «Melding Randselva Kraftverk datert 11.01.2023». Meldingen er sendt til NVE som melder om oppstart av en konsekvensutredning (KU).

Med utgangspunkt i resultatet av konsekvensutredningen, vil NVE gi sin innstilling til Olje og Energidepartementet. Dersom resultatet av KU tilsier at NVE anbefaler utbygging vil det igangsettes en konsesjonsbehandling. Viul Kraft AS er avhengig av konsesjon for å igangsette prosjektet.

NVE lover god medvirkning i utredningsperioden. Kommunene ble invitert til et møte 7 februar i forkant av et folkemøte på kvelden.

Konsesjonen gis av Olje og Energidepartementet og saken avgjøres av kongen i statsråd.

Viul Kraft AS har signalisert at hvis alt går etter deres planer og de får konsesjon, vil det være mulig å komme i gang med byggestart i løpet av 2026 og ferdigstilling av anlegget i 2029.

Økt kraftproduksjon:

Det legges opp til at eksisterende kraftverk i Randselva skal bestå dersom nytt kraftverk bygges. De gamle kraftverkene har ifølge Ringerikskraft behov for betydelig rehabilitering dersom effekt og produksjon skal økes. Foreløpig beregninger tilsier at et nytt Randselva kraftverk vil gi en økt kraftproduksjon knyttet til Randselva på ca 120GWh/år. Dette tilsvarer forbruket til ca 6.000 husstander.

Eierforhold i nytt kraftverk:

Viul kraft AS eies 50% av Ringerrikskraft og 50 % av Hadeland Kraft AS. For et eventuelt nytt kraftverk vil eierandelene bli tilsvarende. Jevnaker kommune eier 12,75% av Hadeland Kraft AS. Jevnaker kommune vil derfor eie 6,38% av nytt Randselva Kraftverk som foreløpige beregninger tilsier vil ha en årlig produksjon på 217GWh/år (tilsvarende 11.000 husstander)

Vurdering:

Nytt Randselva Kraftverk er et relativt stort hydrologisk inngrep og vil påvirke interessene oppstrøms og nedstrøms Bergerfoss veldig ulikt. Det vil derfor påhvile NVE som myndighet å harmonisere de ulike interesser best mulig.

En kan ikke se at NVE sitt forslag til konsekvensutredning tar inn i seg konsekvenser for påvirkning av tiltaket oppstrøms Bergerfoss men kun nedstrøms.

For noen involverte nedstrøms Bergerfoss vil det være fokus på å øke vanngjennomstrømningen i Steinsfjorden, som dersom det åpnes mer ved Kroksund, trolig vil bedre vannkvaliteten og redusere

forekomster av giftige alger. Andre forhold som må utredes er hvordan nytt kraftverk kan påvirke vannkvaliteten i Holsfjorden som Oslo kommune vil hente råvann fra.

Nytt kraftverk vil samlet redusere vanngjennomstrømningen i Randselva. Dette vil kunne være positivt for utfordringene rundt erosjon /ras problematikken ved Hovsenga, men vil kunne påvirke truet storørrestamme som gyter i Randselva.

Konsekvenser av nytt kraftverk oppstrøms Bergerfoss

Anlegget av Randselva kraftverk vil i hovedsak ligge i Ringerike kommune og Jevnaker blir dermed rent arealmessig lite berørt. Det som er viktig for Jevnaker er hvilke konsekvenser nytt kraftverk vil ha for vannstanden i Randsfjorden og vannforholdene her.

Randsfjorden er viktig for Jevnaker i et samfunnsutviklings- og næringsperspektiv. Fjordlandsbyen Jevnaker er et sentralt begrep i kommunens planer hvor dette innebærer å utnytte Randsfjorden for nyskaping, attraktivitet, fritidsinteresser og næring m.m. Sommeren 2022 med lav vannstand, viste seg å ha store konsekvenser for både næring og attraktiviteten.

I signalene fra Viul Kraft AS og fra NVE, vil det ikke være aktuelt å endre reglene for høyeste og laveste vannstand i Randsfjorden dersom nytt kraftverk blir realisert. Nytt kraftverk vil likevel trolig endre tappingsregimet gjennom året, noe som igjen vil kunne påvirke vannstanden i Randsfjorden på ulike tidspunkt.

For Jevnaker kommune vil det være uheldig å ha lav vannstand over lengre tid spesielt i sommerhalvåret. Pr. nå foreligger det ikke noe faktagrunnlag for hvordan et nytt kraftverk vil påvirke vannstands situasjonen i Randsfjorden. Det er gitt noen signaler om at nytt kraftverk kan gi regulanten større fleksibilitet i tapperegimet. Det er imidlertid ikke sagt noe om dette vil være til fordel eller ulempe for Jevnaker.

Temaer som er fremlagt i NVE sitt forslag til konsekvensutredning er relativt skjematiske og bærer preg av hva som etter lovverket skal konsekvens utredes. Hvordan Randsfjorden blir påvirket og hvilke konsekvenser det har for næring og samfunnsutvikling i Jevnaker kommer ikke fram i forslag til konsekvensutredning.

Hvordan nytt kraftverk vil påvirke Randsfjorden, herunder vannstand, tapperegimer m.m. og hvordan dette igjen kan påvirke kommunens interesser, må derfor være en del av konsekvensutredningen.

I denne sammenheng må det også stilles spørsmål til hvorfor ikke de andre eierkommunene til Randsfjorden er oppgitt som høringspart til melding om konsekvensutredning. Randsfjorden er viktig for både Jevnaker-, Gran-, Søndre Land-, og Nordre Land kommune. I den grad nytt kraftverk vil ha påvirkning på vannforholdene i Randsfjorden bør alle kommunene være høringspart til konsekvensutredningen.

Endelig fastsetting av manøvreringsreglement for Randsfjorden:

Det er vanskelig å se at nytt kraftverk ikke vil ha innvirkning på manøvreringsreglementet.

NVE har gitt sin innstilling til Olje og Energidepartementet om å endelig fastsette manøvreringsreglementet for Randsfjorden der det er gjort noen endringer på gjeldende reglement.

Olje og Energidepartementet har bedt kommunene uttale seg til saken. Jevnaker kommunen har sammen med de andre eierkommunene bedt om utsatt høringsfrist til 31.03.2023. Dette blant annet for å se manøvreringsreglementet i sammenheng med høringsuttalelsen til Randselva kraftverk.

Olje og energidepartementet har innvilget kommunenes søknad om utsatt høringsfrist.

Eierkommunene til Randsfjorden har til hensikt å komme med en mest mulig samordnet merknad/høringsuttalelse til departementet. Kommunene har blant annet bedt om råd fra Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar (LVK) i forbindelse med å ivareta eierkommunenes interesser. Det er avtalt møte med LVK 27 februar.

Det er Foreningen for Regulering av Randsfjorden (FFR) som er rettighetshaver og den formelle regulanten av Randsfjorden. FFR må få fornyet sin konsesjon innen januar 2025. Mens manøvreringsreglementet spesifikt omhandler regler for regulering av vannstand, vil konsesjonen omhandle rettigheter og plikter regulanten har overfor blant annet sine eierkommuner.

Kommunedirektøren ser det derfor som viktig at manøvreringsreglementet må sees i sammenheng med konsesjonsbehandlingen til regulanten. Det vil derfor foreslås å at manøvreringsreglementet og konsesjonen til regulanten sees i sammenheng. Jevnaker kommune har vært i kontakt med ledelsen i Ringerikskraft som også støtter argumentasjonen ved å se manøvreringsreglementet og konsesjonsbehandlingen i en sammenheng.

I forbindelse med NVE sin konsekvensutredning må det derfor vurderes om eller på hvilken måte nytt kraftverk vil påvirke manøvreringsreglementet for Randsfjorden.

Konklusjon:

Randsfjorden og vannforholdene i Randsfjorden er svært viktig for Jevnaker kommune både i et stedsutviklingsperspektiv, men også for næring, attraktivitet og friluftsinnteresser. Forslag til NVS sitt forslag til konsekvensutredning tar lite inn i seg konsekvenser nytt kraftverk vil ha Randsfjorden og spesielt vannstands situasjonen i Randsfjorden gjennom året. Jevnaker kommune må derfor sikre at dette blir tema i konsekvensutredningen.

Forhold til eksisterende planer:

Nytt Randselva kraftverk vil kunne påvirke tilstanden i Randsfjorden og derigjennom planer om å utvikle Fjordlandsbyen Jevnaker.

Forhold til øvrige saker:

Nytt kraftverk vil kunne påvirke manøvreringsreglementet for Randsfjorden

Økonomi:

Dersom nytt kraftverk vil påvirke Randsfjorden negativt for Jevnaker kommune, vil dette indirekte kunne ha negativ økonomiske konsekvenser for kommunen.

Jevnaker kommune eier 12,75% av Hadeland kraft AS som igjen skal eie 50% av nytt kraftverk. Ved en kalkulert produksjon på 217 GWh pr år vil Jevnakers eierandel tilsvare 13,83GWh/år tilsvarende forbruket til ca 700 husstander.

Miljø:

Positive og negative miljøforhold må utredes i konsekvensutredningen.

Risiko- og sårbarhetsanalyse:

ROS er tema i konsekvensutredningen.

Kommunedirektørens vurdering:

For Jevnaker kommune er det svært viktig at nytt Randselva Kraftverk ikke reduserer Randsfjordens kvaliteter for kommunen.

Det er derfor viktig at hvordan nytt kraftverk vil påvirke Randsfjorden og eventuelt

manøvreringsreglementet, må være tema i konsekvensutredningen.

Vedlegg i saken:

Høring av melding og forslag til konsekvensutredningsprogram for Randselva kraftverk i Jevnaker, Ringerike og Hole kommuner

Melding Randselva kraft

Brosjyre Randselva kraft